

Vragen en toelichtingen rond vrijkomen van asfalt

César Franken en Anne-Kees Jeeninga; NCOB B.V.

Regelgeving moet helder en eenduidig zijn.

Verschil in interpretatie mag niet voorkomen. Toch blijkt maar al te vaak - en ook rond het vrijkomen van asfalt - dat een toelichting noodzakelijk is. Enkele van de opvallende aspecten die aan de orde kwamen bij de bijeenkomsten over vrijkomen van teerhoudend asfaltgranulaat worden toegelicht.

Uitgangspunt van de regelgeving is dat schoon, teervrij asfaltgranulaat bij een asfaltcentrale wordt gebracht om opnieuw in het asfalt te verwerken. Teerhoudend asfaltgranulaat moet naar een vergunde inrichting om via thermische bewerking (verbranden) onschadelijk te maken. Teer uit de keten. Omdat asfalt onder het Besluit bodemkwaliteit valt, moet de asfaltinstallatie gecertificeerd zijn op basis van de BRL 9320. In deze BRL staan de voorwaarden waaraan de grondstoffen, waaronder asfaltgranulaat, moeten voldoen. Vanwege de versprekende gevolgen van de inhoud van de BRL is deze voor commentaar uitgezet. Wellicht is onvoldoende bedacht dat

wegbeheerders dagelijks stapels post ontvangen en de inhoud een BRL voor de productie van asfalt niet tot hun verantwoordelijkheid rekenen. Daardoor zijn zij na de invoering eind 2009 geconfronteerd met onverwachte gevolgen. VBW-Asfalt en NCOB B.V. hebben via zes regionale bijeenkomsten voor wegbeheerders (de achterbannen van RWS, IPO, VNG en de Unie van waterschappen) getracht de achterstand in informatie weg te werken. Enkele van de behandelde vragen worden hier behandeld.

Aansprakelijk? Ik laat het toch door de aannemer regelen?

De ondoener van een *afvalstof* - de juridische status van vrijkomend asfalt, teerhoudend of niet - blijft volgens de Wet Milieubeheer verantwoordelijk voor een juiste afvoer tot het moment van eigendomsoverdracht. Dat betekent dat veel 'uitbesteed' kan worden aan de aannemer, echter de verantwoording en daarmee aansprakelijkheid blijft. De bekende tekst '*vrijkomende materialen worden geacht voor de opdrachtgever geen waarde te hebben en vervallen aan den aannemer*' is voor een afvalstof niet van toepassing. Overigens is dergelijke besteksliteratuur niet meer toegestaan.

Relatie opdrachtgever met opdrachtnemer

De wegbeheerder is en blijft verantwoordelijk voor het correct behandelen van een afvalstof tot de eigendoms-overdracht bij een vergunde inrichting heeft plaatsgevonden. Dit geldt ook voor een partij asfaltgranulaat die als teerverdacht wordt geweigerd bij een asfaltinstallatie. Overdracht van de verantwoordelijkheid naar een andere partij is niet mogelijk. Ook niet als er tijdens de uitvoering iets fout gaat. De aannemer voert de werkzaamheden altijd uit namens de opdrachtgever en kan de verantwoordelijkheid nooit overnemen.

Overgangsperiode?

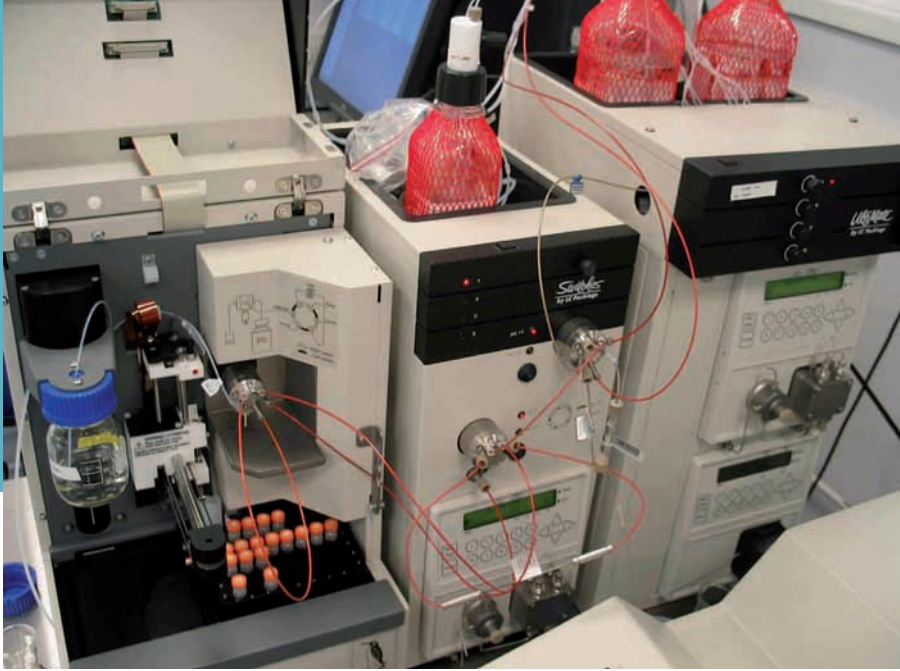
Vanwege de ingrijpende verandering in de BRL 9320 (eind 2009) voldoet voorafgaand uitgevoerd onderzoek vaak niet meer. Gevraagd is of het mogelijk is een overgangsperiode vast te stellen zodat alle partijen kunnen inspelen op de voorschriften. De aard en het verplichtende karakter biedt echter geen mogelijkheid om onderzoek dat niet volgens de CROW publicatie 210 is uitgevoerd te accepteren. Overigens stamt de uitgave van het CROW al uit 2007 en in het artikel van de heer Roos in dit blad is te lezen dat er meerder beleidskaders zijn die verplichten om onderzoek conform CROW 210 uit te voeren. Daarbij volgt uit de BRL dat een asfaltinstallatie teerverdacht materiaal gewoon niet mag accepteren. Daarom is een overgangsregeling geen optie. Overheden, de wegbeheerders, moeten daarom zo snel mogelijk hun knelpunten in kaart brengen om problemen te voorkomen.

Accreditatie laboratoria

De laboratoria die het onderzoek uitvoeren (laagopbouw, PAK-marker, DLC,

Verkleuring zonder UV-licht (verplicht bij toetsing) toont al teer aan

HPLC meet de hoeveelheid PAK

HPLC & GCMS) moeten RVA-geaccrediteerd zijn conform NEN-EN-ISO/IEC 17025. Diverse wegebouwlaboratoria bezitten weliswaar deze accreditatie maar nog niet voor PAK-onderzoek in bitumineuze materialen. De marktpartijen (aannemers, wegebouwlaboratoria en analytische laboratoria) hebben een werkgroep gevormd waarbinnen betrouwbare proeven (en ringonderzoek) worden ontwikkeld om de kwaliteit en vergelijkbaarheid van de proeven bij verschillende laboratoria te waarborgen. Eén en ander zal ook worden meegenomen in de update van de BRL 9320, eind 2010. De certificatie instellingen hebben aangegeven pragmatisch om te gaan met deze eis en dit in alle 'redelijkheid en billijkheid' te benaderen. Ook de Raad voor Accreditatie is geïnformeerd en stemt in met deze gang van zaken.

Hoe kan een simpele PAK-marker een HPLC analyse overstemmen?

Een kostbaar en zorgvuldig uitgevoerd vooronderzoek volgens HPLC toont aan dat de weg te nemen lagen van een homogeen wegvak teevrij is. Dure analyse-apparatuur, uitgebreide procedures en proefvoorschriften met een accreditatie worden hierbij ingezet. Bij aankomst bij de asfaltcentrale wordt de lading op de vrachtwagen gecontroleerd met de PAK-marker, een spuitbus met verf. De medewerker van de asfaltinstallatie ziet verkleuring en weigert acceptatie. Hoe kan dit? En waarop moeten we nu vertrouwen: de (dure) laboratorium onderzoeken of de goedkope en simpele PAK-marker spuitbus? Het antwoord is: Beide! Beide proeven zijn wezenlijk anders. HPLC onderzoek is om (kwantitatief)

Vijf bakjes met gevarieerd gehalte teerhoudend asfaltgranulaat

het aandeel PAK₁₀ (VROM) in het asfalt te bepalen. Deze moet onder de 75 mg/kg blijven. De PAK-marker kan maar één ding met zekerheid aantonen: teerhoudend bij verkleuring (meer dan 250 mg/kg).

In bovengenoemde situatie kan met zekerheid worden gesteld dat de onderzochte boorkernen geen teer bevatten. De vracht oud asfalt op de vrachtauto bevatte wel teer. Blijkbaar is er ergens in het proces een onbekende variabele boven komen drijven. Uiteindelijk is het de bedoeling dat er geen teer bij de asfaltcentrale terecht komt. En daarvoor is de PAK-marker, mits juist toegepast, een uitstekend middel. Simpel, maar doeltreffend!

Historisch onderzoek

Vanaf 1999 wordt asfalt geleverd met een erkende kwaliteitsverklaring in het kader van het Besluit bodemkwaliteit dat is uitgewerkt in de BRL 9320. In deze BRL is sprake van een strenge ingangsccontrole op de (milieuhygiënische) kwaliteit van de grondstoffen. Daarnaast wordt ook het eindproduct regelmatig gecontroleerd op diverse chemische parameters, waaronder PAK₁₀ (VROM). Er kan dus met zekerheid worden gesteld dat asfalt dat na 1999 is geleverd PAK-vrij is. Dat betekent dat als dit asfalt moet worden weggenomen een kostbaar laboratorium onderzoek overbodig is en achterwege kan blijven. Maar dan moet wel worden aangetoond dat het asfalt na 1999 is geproduceerd. De weegbonnen (met daarop het NL BSB keurmerk) is een bewijsmiddel. In de BRL 9320 was destijds een minimale bewaartermijn van 7 jaar opgenomen. De weegbonnen van in 2001 geleverd asfalt mochten in 2008 worden vernietigd. Als dit heeft plaatsgevonden is daarmee het bewijs vernietigd waarmee kan worden aangetoond dat het asfalt teevrij is.

Homogene wegvakken

Om asfalt te verwijderen moeten homogene wegvakken worden bepaald. Homogene wegvakken zijn vakken met bestaan uit dezelfde verticale laagopbouw qua soort asfalt, laagdikte en eventuele aanwezigheid van teer. Op een weg

Voorontwerp

(De acceptant dient na ontvangst van dit volledig ingevulde en van alle benodigde bijlagen voorziene formulier nogmaals te controleren op volledigheid en juistheid en dient ter bevestiging hiervoor de vakjes in de laatste kolom af te vinken)

Alleen in te vullen door de acceptant

Stap	Taak	Rapportage	Door	Akkoord?			
				ja	nee	nvt	
I.1	Maak een ontwerp van de gewenste situatie	Tekening (met uniek doc. nummer)	W/O	☐	☐	☐	☐
I.2	Bepaal weggedeelte met te verwijderen asfalt	Tekening van I.1	W/O	☐	☐	☐	☐
I.3	Visuele inspectie weg/werkerrein	Tekening van I.1	W/O	☐	☐	☐	☐
I.4	Voer historisch (voor)onderzoek uit Let i.v.m. vrijstelling gebruik teer extra op: • Vliegvelen • Brugdekken aangelegd voor juli 1997	Beschikbare gegevens	W/O	☐	☐	☐	☐
I.5	Verdeel werkerrein in homogene vakken	Tekening van I.1	W/O	☐	☐	☐	☐
I.6	Stel een rapportage op: • Beschrijving terreininspectie & historisch vooronderzoek;	Rapportage					

Checklist is ook geschikt als inhoudsopgave voor het archief

met veel variaties (door reparaties) kunnen de vakken zo klein worden dat deze niet meer praktisch zijn in te delen. Dan zijn er onder andere de volgende opties:

- Alles als teerverdacht afvoeren. Deze overweging kan verantwoord zijn als uit de boorkernen blijkt dat er willekeurig in de te vervangen constructie teer voorkomt.
- Al het vrijkomende asfalt parkeren op een daartoe vergunde opslag en de partij met behulp van een AP-04 verrijchting beoordelen. Deze methode is echter kostbaar en
- Volgens het Besluit Bodemkwaliteit en de BRL 9320 is deze vorm van beoordeling wel toegestaan.

Acceptatie bij de asfaltinstallatie

Bij aankomst bij een asfaltinstallatie wordt het asfaltgranulaat gecontroleerd op aanwezigheid van teer met de PAK-marker. Voor de asfaltcentrale is het van groot belang dat het aangeboden asfaltgranulaat vrij is van verontreinigingen. Zo wordt er doorgaans ook gecontroleerd op de aanwezigheid van puinresten, thermoplast en organische verontreinigingen (o.a. gras en grond). Deze zaken zijn van invloed op de kwaliteit van het te produceren asfalt. Het kan ook voorkomen dat bijvoorbeeld ZOAB verontreinigd is geraakt met olie of chemicaliën door calamiteiten. Het spreekt voor zich dat dergelijk verontreinigd asfalt vanuit milieuhygiënisch oogpunt niet door de asfaltcentrale kan worden geaccepteerd.

Eenmaal geweigerd, blijft geweigerd

Het moment dat de wegbeheerder niet meer aansprakelijk gesteld kan worden

voor het materiaal is bij de ondertekening van het begeleidingsformulier door de acceptant als bewijs van ontvangst door de verwerkingsinrichting. Het bewijs van ontvangst wordt pas afgegeven als aan alle voorwaarden als beschreven in CROW-publicatie 210 is voldaan. Daarbij moet men er rekening mee houden dat in de BRL 9320 nog een aanscherping heeft plaatsgevonden: *“Vrijgekomen asfalt dat de acceptatie door de verwerker (asfaltcentrale) niet doorstaat is definitief niet geaccepteerd.”* Anders gezegd: eenmaal geweigerd, blijft geweigerd. Het is niet toegestaan om op basis van aanvullend onderzoek alsnog aan te tonen dat het vrijgekomen asfalt teervrij is. Dat materiaal moet worden afgevoerd aan een vergunde inrichting voor thermische verwerking.

Checklist

De asfaltinstallaties gebruiken een checklist om na te gaan of aan alle voorwaarden is voldaan. Deze checklist is voor de wegbeheerder een hulpmiddel waarmee zij kunnen controleren of alle procedures juist zijn doorlopen en de vereiste documenten beschikbaar zijn. De checklist is opgesteld door NCOB B.V. en te downloaden van www.ncob.nl.

Archief wegbeheerder

Een goed bijgehouden archief is voor de wegbeheerder belangrijk. In het archief moeten ook de overwegingen die tot het besluit hebben geleid worden vastgelegd.

Als er teerverdachte lagen zijn aangetroffen zijn er diverse opties, die in drie hoofdgroepen zijn in te delen:

1. Niet aankomen en het probleem mogelijk verplaatsen naar de toekomst.
2. Alles als teerverdacht afvoeren.
3. Gescheiden frezen.

Bij de overwegingen die leiden tot de maatregel spelen onder andere de volgende vragen:

- Maatschappelijk de beste maatregel?
- Wegbouwkundig verstandig?
- Economisch verantwoord?
- Duurzaam hergebruik?

Wees voorbereid

Blijkt er ondanks alle onderzoek en goede zorg toch onverwacht teer aanwezig: de wegbeheerder blijft verantwoordelijk.

Daarom het advies: **Wees voorbereid**

(kool)teer

Koolteer ontstaat door pyrolyse van steenkool en is een bijproductie van de cokes productie. Ongeveer 11,5 % (115.000 ppm) van het koolteer bestaat uit PAK10 (VROM).

Een vierkante meter teerhoudende kleeflaag moet met meer dan 460 kg schoon materiaal worden opgemengd (verdund) om aan de maximum grens van 75 ppm te voldoen. Opmengen of verdunnen is niet alleen verboden, het is op geen enkele wijze een optie.